

Jaarrapport Beheerswerken Hobokense Polder

Datum: 26/01/2013

auteur: Wim Mertens

1.1 Gegevens van het erkend natuurreservaat

- Naam erkend natuurreservaat: Hobokense Polder
- Nummer erkend natuurreservaat: 150
- Evolutie reservaatstatus:
- Evolutie erkenning: erkend 2007, conformverklaring 2012
- Overzicht van de huurcontracten: nihil

2 Beheersverslag beheerswerken Hobokense Polder 2011

2.1 Overzicht uitgevoerde éénmalige beheerswerken

In september werd perceel 343a waar het rietmoeras, ondanks regelmatig maaien, door wilgen werd verdrongen, ondiep (20-30 cm) afgeplagd (zie Afbeelding 2). Om kieming van wilgen te voorkomen werd de plagplek ingezaaid met Italiaans raaigras. Dit zal in het voorjaar van 2013 herhaald worden op het moment dat de plagplek terug droog valt.

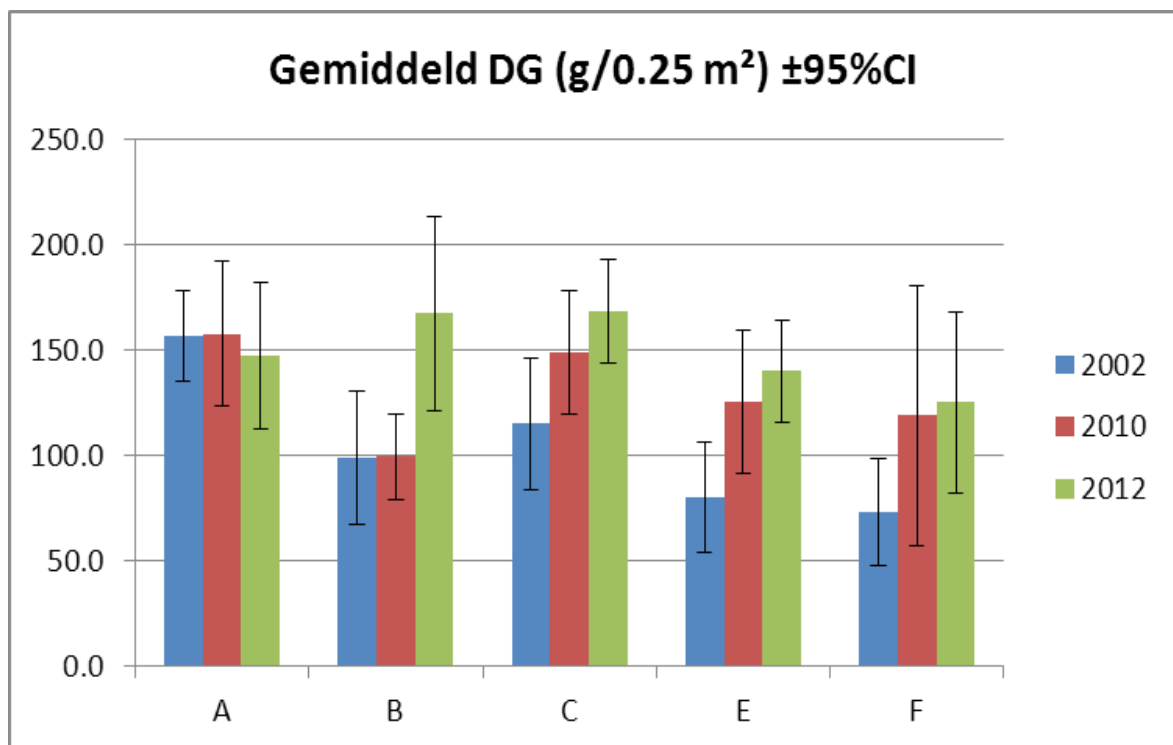
2.2 Overzicht van de problemen die ontstaan zijn bij het uitvoeren van het onderhouds-beheer

Door de natte omstandigheden in zomer en najaar kon het riet in de centrale delen van de plassen Reigershoek en Barberven niet gemaaid worden.
Verder geen problemen.

2.3

2.4 Opmerkelijke evoluties en waarnemingen

De toename van de productiviteit van één maal per jaar gemaaid graslanden, vastgesteld in 2010, leidde er toe dat alle hooilanden vanaf 2011 twee maal per jaar gemaaid worden. In 2012 hebben we de productiviteit opnieuw gemeten, de resultaten worden gegeven in Afbeelding 1. De gemiddelde productiviteit (n=6) van graslanden A, C, E en F verschilde in 2012 niet (significant) van die in 2010. De productiviteit van grasland B was sterk toegenomen. Na twee jaar frequenter maaien is nog geen effect op de productiviteit van graslanden C, E en F waar te nemen. Ook op grasland A, waar al langer twee maal per jaar wordt gemaaid is geen significante afname vast te stellen. De sterke productiviteitsstijging in perceel B kan mogelijk verklaard worden door vernatting. Een hoger beekpeil leidde er tot hogere grondwaterpeilen, die jaarrond om en bij het maaiveld schommelden. Onder dergelijke anaerobe omstandigheden kan fosfor (een belangrijke voedingsstof voor planten) vrijgesteld worden doordat de ijzerhydroxiden, waaraan fosfor gebonden is, reduceren en in oplossing gaan. Concluderend kan gesteld worden dat een dubbele maaibeurt voor alle graslanden de komende jaren noodzakelijk blijft.

Afbeelding 1: Productiviteit van enkele hooilanden in de Hobokense Polder. Hooilanden A en B liggen op oorspronkelijk niveau, zijn 15 jaar in beheer en worden twee keer per jaar gemaaid; hooilanden C, E en F liggen op opgehoogde grond, worden al meer dan 15 jaar beheerd, en werden tot 2010 één keer per jaar gemaaid en vanaf 2011 twee keer per jaar.

Opmerkelijke waarnemingen:

Planten:

- rond wintergroen: nieuw voor reservaat in 2011 en nog steeds aanwezig.
- kikkerbeet: op meerdere plekken aanwezig.

Vogels:

Belangrijkste resultaten broedvogelkartering:

- Dodars: 9 broedparen
- Grauwe gans: 2 broedparen
- Bergeend: 1 broedpaar
- Wintertaling: 1 broedpaar
- Krakeend: 15 broedparen
- Tafeleend 2 broedparen
- Kuifeend: 6 broedparen
- IJsvogel: 1 broedpaar
- blauwborst: 3 broedparen
- waterral: 12 broedparen
- Cetti's zanger: 1 broedpaar
- rietgors: 3 broedparen
- nachtegaal: 7 broedparen
- braamsluiper: 1 broedpaar
- boomvalk: 1 broedpaar
- kleine bonte specht: 1-2 broedpaar

Eenmalige waarneming van porseleinhoen.

Libellen:

- gevlekte witsnuitlibel: nieuw voor reservaat (één maal 4 mannelijke exemplaren, één maal 1 mannelijk exemplaar).
- bruine korenbout: tweede waarneming voor reservaat (1 wijfje).
- Grote populatie bruine winterjuffer.

2.5 Overzicht van de uitgevoerde ontbossingen

Van de geplande ontbossingen werd enkel perceel 344 (zie Afbeelding 2) uitgevoerd. De overige ontbossingswerkzaamheden werden uitgesteld en zullen plaatsvinden in 2013.

3 Planning beheer 2012

3.1 Overzicht geplande éénmalige beheerswerken

Percelen 305b, 328, 344 en 346 worden geplagd (zie Afbeelding 2). Op deze percelen worden moerasvegetaties (riet Mr en grote zeggen Mc) nagestreefd. Op percelen 305 b en 328 blijft wilgenopslag zelfs na langdurig cyclisch beheer (maaïen om de 3-4 jaar) problematisch en wordt de doelvegetatie slechts ten dele bereikt (actueel te karakteriseren als Sf + Mr of Sf + Mc). Teneinde blijvende wilgenopslag op deze percelen te verwijderen zullen ze in 2012 afgeplagd worden. Bij het plaggen zal 10 – 30 cm van de bovenste bodemlaag verwijderd worden. Het plaggen wordt uitgevoerd in augustus of september (droogste periode). De nieuwe uitgangssituatie zal lager gelegen en dus natter zijn, wat riet en grote zeggen een concurrentievoordeel biedt ten opzicht van wilgen. Om kieming van wilgen op de kale bodem te vermijden, zullen de plagplekken worden ingezaaid met Italiaans raaigras (*Lolium multiflorum*). Riet, oeverzegge, tweerijige zegge en moeraszegge zullen de plekken vanuit de naburige zones met wortelstokken en uitlopers snel terug koloniseren. We verwachten dat op korte termijn (1-3 jaar) de moerasplanten een dominante positie in de vegetatie zullen innemen.

De geschiktheid van de plas Broekskot voor vissen zal verder worden onderzocht. De waterkwaliteit (zuurstofgehalte een zuurtegraad) zal in het voorjaar gemonitord worden. Indien de waterkwaliteit voldoet voor het zeelt-rietvoorn viswatertype zullen in het najaar zeelt, rietvoorn en blankvoorn worden uitgezet. Voor een uitgebreide argumentatie wordt verwezen naar de nota in bijlage.

3.2 Overzicht van uit te voeren ontbossingen

Perceelnr. ¹	Opp. (ha)	Dossier	Actueel natuurtype	Doeltype	Geplande uitvoering
345	0.07 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.4; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Mr (RBB-rietland)	Sep–Nov
305c	0.04 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.5; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Mr (RBB-rietland)	Sep–Nov
347	0,23 ha	Beheerplan 1997, §8.4.4.6; Eerste Monitoringrapport 2011 p. 18 en 21	Sf	Hu (6510)	Sep – Dec
402c	0,02 ha	Beheerplan 1997, §8.4.3	Sf	Hakhout	Jan – Maa

Volgende ontbossingen hebben als doel om de verboste riet- en moerasvegetaties in het Centrale deel te herstellen en een grote aaneengesloten gordel van open water, verlandings- en

¹ Kadasterperceelnummers zijn in de Hobokense Polder onbruikbaar omdat de percelen waarop het kadaster gebaseerd is onder een ophoging terecht zijn gekomen. De nummers in de kolom perceelnr. worden gelokaliseerd op bijgevoegde kaart.

moerasvegetaties te creëren met aansluitend een graslandzone met daarrond een brede zone voor spontane bosontwikkeling:

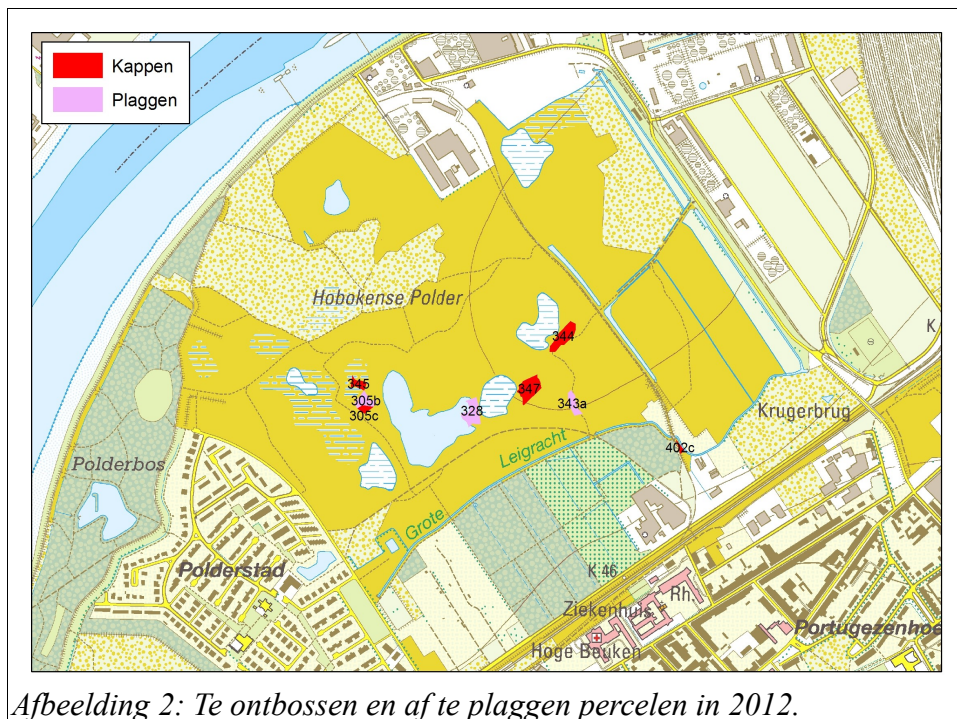
345: zuidkant van Talingven, doelstelling is aansluiten van moerasvegetatie in Talingven (kleine lisdodde) op rietvegetatie tussen Ruitersplas en Broekskot.

305c: doelstelling is uitbreiden van rietmoeras aansluitend op grootste plas (Broekskot)

Volgende ontbossing zijn bedoeld voor het herstel van grasland in verboste zones.

347: aansluiten van de graslandzone ten zuiden van de centrale moeraszone. Hierdoor ontstaat een groter leefgebied en betere verbindingsmogelijkheden voor (minder mobiele) graslandsoorten (invertebraten).

De ontbossing op perceel **402c** heeft voornamelijk een landschappelijk doel. Door het hoog opschieten van bomen en struiken op de oever van de Grote Leigracht wordt het zicht op de beek en aanpalend hooiland aan de wandelaar onttrokken. Deze ontbossing is eigenlijk een doorgedreven snoei of kan beschouwd worden als hakhoutbeheer. De houtige gewassen mogen terug uitgroeien maar zullen op termijn terug worden gezet.

Afbeelding 2: Te ontbossen en af te plaggen percelen in 2012.

3.3 Overzicht en wijzigingen onderhoudsbeheer

Nihil

4 Aanvraag huursubsidie

Nihil.

Verantwoordingsdocument dat 60% van de subsidie bedoeld voor het beheer, de monitoring en de openstelling werd besteed aan personeelskosten in 2011

In 2011 werden natuurbeheerwerken voor een bedrag van ca. 29,870 € uitbesteed aan derden. Dit is ca. 60 % van de subsidie van 49.973,34 €. De rest werd gebruikt voor aankoop en onderhoud van materiaal en werking van het vrijwilligerbeheersteam. Dit aandeel personeelskosten is lager dan andere jaren, omdat Natuurpunt Hobokense Polder tot in december niet op de hoogte was van de aanpassing van de beheersubsidie op basis van de conformverklaring van 14/12/2012. Op het begrote subsidiebudget van 32,990 € berekend werd 90 % besteed aan derden.